

УДК 81'255.4=030.161.2=112.2 (045)

DOI <https://doi.org/10.17721/fovia.philologica/2025/10/7>**Людмила КОТВИЦЬКА***магістр філології, Український вільний університет, вул. Барелліштрассе, 9-А, м. Мюнхен, Німеччина, 80638***ORCID:** 0009-0005-2406-8397*luymikot@gmail.com*

Бібліографічний опис статті: Котвицька, Л. (2025). Особливості художнього перекладу на основних мовних рівнях (на матеріалі двомовного проєкту Володимира Тимчука «2024 – Світлий і Переможний»). *Folia Philologica*, 10, 59–66, doi: <https://doi.org/10.17721/fovia.philologica/2025/10/7>

ОСОБЛИВОСТІ ХУДОЖНЬОГО ПЕРЕКЛАДУ НА ОСНОВНИХ МОВНИХ РІВНЯХ (НА МАТЕРІАЛІ ДВОМОВНОГО ПРОЄКТУ ВОЛОДИМИРА ТИМЧУКА «2024 – СВІТЛИЙ І ПЕРЕМОЖНИЙ»)

У статті розглядаються особливості художнього перекладу української поезії німецькою мовою на матеріалі двомовного проєкту «2024 – Світлий і Переможний», що вміщує мілітарну, філософську лірику військовика, поета, перекладача Володимира Тимчука. Розглянуто наявні критерії щодо адекватності перекладу поезії та проаналізовані труднощі перекладу на основних мовних рівнях. Основою даної розвідки є поезія мілітарного, філософського спрямування автора, для ідіостилю якого характерною є експресивність, якої митець досягає розмаїттям мовних засобів на різних рівнях мови. Складність такого перекладу полягає і в тому, що вибір відповідника визначається не лише вузьким контекстом на рівні словосполучення чи речення, а й ширшим – на рівні тексту та й твору загалом, задуму та стилю автора. Дотримання принципу адекватності, змістовної та стилістичної рівноцінності у відтворенні поезії іноземною мовою досягається і шляхом контекстуального підходу до рішення перекладацьких завдань. Аналіз поетичного перекладу здійснювався на п'яти мовних рівнях: фонетичному, морфологічному, лексико-семантичному, синтаксичному та текстовому. З'ясовано, що на фонетичному рівні труднощі з відтворенням власних назв виникають із причини відсутності уніфікації їх відтворення. Серед труднощів лексико-семантичного рівня – безеквівалентна лексика, термінологія, метафори. На синтаксичному рівні труднощі у відтворенні мовою перекладу зумовлені відмінністю конструкцій у мовах оригіналу та перекладу. На текстовому рівні перекладачеві вдається зберегти індивідуальний стиль автора. Поряд із використанням такої методи для виявлення на кожному з указаних мовних рівнів низки труднощів досягнення адекватності перекладу поетичного тексту розглядаються також шляхи їх подолання перекладачем, що окреслює перспективи подальших досліджень перекладу як творчого процесу, дослідження синергії творчої перекладацької діяльності з індивідуальним стилем автора та її вплив на якість перекладу.

Ключові слова: художній переклад, мілітарна поезія, Володимир Тимчук, адекватність перекладу, алітерація, дисперсія, граматична інтерференція, конвергенція.

Liudmyla KOTVYTSKA*Master in Philology, Ukrainian Free University, Barelli str., 9-A, Munich, Germany, 80638***ORCID:** 0009-0005-2406-8397*luymikot@gmail.com*

To cite this article: Kotvytska, L. (2025). Osoblyvosti khudozhnioho perekladu na osnovnykh movnykh rivniakh (na materiali dvomovnoho proiektu Volodymyra Tymchuka “2024 – Svitlyi i Peremozhnyi”) [Specific Aspects of Literary Translation at the Principal Linguistic Levels (on the Material of Volodymyr Tymchuk’s Bilingual Project “2024 – Bright and Victorious”)]. *Folia Philologica*, 10, 59–66, doi: <https://doi.org/10.17721/fovia.philologica/2025/10/7>

SPECIFIC ASPECTS OF LITERARY TRANSLATION AT THE PRINCIPAL LINGUISTIC LEVELS (ON THE MATERIAL OF VOLODYMYR TYMCHUK'S BILINGUAL PROJECT "2024 – BRIGHT AND VICTORIOUS")

The article considers the specificities of literary translation of the Ukrainian poetry into German based on the bilingual project "2024 – Bright and Victorious", which contains military and philosophical lyrics by the military man, poet and translator Volodymyr Tymchuk. The criteria for the adequacy of poetry translation are considered and the difficulties of translation at the main linguistic levels are analysed. This study is based on the military and philosophical poetry of the author, whose ideostyle is characterised by expressiveness, which the artist achieves through a variety of linguistic elements at various levels of language. The complexity of such a translation lies in the fact that the choice of a counterpart is determined not only by the narrow context at the level of a phrase or sentence, but also by the broader context at the level of the text and the work as a whole, the author's intention and style. The principle of adequacy, semantic and stylistic equivalence in the reproduction of poetry in a foreign language is achieved through a contextual approach to solving translation tasks. The analysis was based on five linguistic levels: phonetic, morphological, lexical-semantic, syntactic and textual. It has been determined that, at the phonetic level, difficulties in reproducing proper names arise due to the absence of standardization in their reproduction. Among the difficulties at the lexical-semantic level are non-equivalent vocabulary, terminology, and metaphors. At the syntactic level, difficulties in reproduction in the target language arise due to differences in constructions in the original and target languages. At the textual level, the translator manages to preserve the author's individual style. Along with the use of this method to highlight a number of difficulties in achieving an adequate translation of a poetic text at each of the specified linguistic levels, ways of overcoming them by the translator are also considered, which reveals prospects for further research into translation as a creative process, the synergy between creative translation activity and the author's individual style, and its impact on the quality of translation.

Key words: literary translation, military poetry, Volodymyr Tymchuk, adequacy of translation, alliteration, dispersion, grammatical interference, convergence.

Актуальність проблеми. У буремні часи національного спротиву російській агресії, під час екзистенційної війни увиразнюється цінність слова, мови як особливого інструменту міжкультурної комунікації. Тим важливішими постають дослідження міжтекстового, міжлінгвального культурного процесу, яким є переклад. Художній переклад суттєво відрізняється від усіх інших функціонально-стильових перекладів. Знання мови оригіналу, достатній словниковий запас, ґрунтовні знання в галузі літературознавства – усе це базові компетенції перекладача, які доповнюють не лише досконалу техніку перекладу, а й особисті якості перекладача та його відчуття автора й авторського задуму для досягнення високої якості перекладу.

Проблематику даної наукової розвідки становить відтворення засобами німецької мови мілітарної поезії митця-військового, який під час війни, окрім фізичного захисту кордонів нашої держави, поставив на сторожі ще й у духовному вимірі українське слово, доповнюючи контекст мілітарного дискурсу в сучасній українській поезії філософією чину, яка є ознакою його індивідуального стилю письма. Експресивність поезії мілітарного, філософського спрямування, що є основою даної розвідки, становить деякі труднощі для відтворення її іноземною мовою. Складність такого

перекладу полягає також у тому, що вибір еквівалента визначається не лише вузьким контекстом на рівні словосполучення чи речення, а й широким – на рівні тексту, твору загалом, задуму та стилю автора.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми сприйняття та розуміння художнього тексту, головні принципи художнього перекладу досліджували свого часу Т. Кияк, З. Кучер. Головним принципом художнього перекладу З. Кучер визначає принцип адекватності, змістовної та стилістичної рівноцінності, що досягається шляхом контекстуального підходу до рішення перекладацьких завдань (Кучер, 2013: 223).

Проблема сприйняття та розуміння художнього тексту стала актуальною в галузі перекладознавства, оскільки текст завжди містить конотативний компонент, який передбачає суб'єктивне його сприйняття. Саме тому важливим є доперекладацький аналіз. Лінгвопоетичний аналіз, що є поєднанням лінгвістичного та літературознавчого принципів перекладознавчого аналізу, забезпечує найбільш об'єктивну оцінку твору. Окрім загальних мовних явищ, він ураховує і екстралінгвістичні чинники, якими передусім виступають культурно-історичні реалії. Окрім того, лінгвопоетичний аналіз сприяє вивченню образотворчих засобів художнього тексту й того естетичного ефекту, який дає їхній синтез. До того ж цей принцип

аналізу включає дослідження світогляду автора, його задуму, ідейно-тематичного спрямування та особливостей жанру твору (Кияк, 2013: 223).

Знання специфіки сучасного канону поетичного дискурсу – необхідна умова якісного перекладу. Питання нової традиції поезії, дослідження жанрів, стильової специфіки, що формують мілітарний дискурс у сучасному літературному просторі, досліджують учені Т. Пастух, Н. Гаврилюк, Т. Урись, М. Стецик, А. Стецик та інші.

Оцінюючи адекватність віршового перекладу, відтворення тематичної та образної системи твору, варто передусім звернути увагу на збереження строфічної структури та системи римування оригіналу, ритму й інтонації, алітерації, асонансу, повторів тощо. Ю. Еткінд вважає, що немає одного підходу до перекладу поезії, бо в одному випадку суттю твору є думка, філософська концепція автора, в іншому – ритміко-синтаксична композиція, звуковий лад і емоційна напруга вірша (Івасюк, 2015: 20). За В. Агєєвою-Каркашадзе, текст перекладу поетичного твору є так чи інакше відмінним від оригіналу через використання перекладачем прийому інтерпретації, а також етнокультурну специфіку самого перекладача. «У поетичному творі індивідуально-авторська картина світу отримує в тексті перекладу відображений характер, вона більш суб'єктивна й несе риси мовно-етнокультурної особистості її творця» (Агєєва-Каркашадзе, 2021).

Визначення мети дослідження. Метою роботи є дослідження особливостей художнього перекладу української поезії німецькою мовою на матеріалі двомовного проєкту Володимира Тимчука «2024 – Світлий і Переможний», що вміщує мілітарну, філософську лірику, яка є складником мілітарного дискурсу сучасного літературного процесу, а також аналіз труднощів перекладу на фонетичному, морфологічному, лексико-семантичному, синтаксичному, текстовому рівнях за наявними критеріями щодо адекватності перекладу поетичного тексту.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналіз відтворення добірки поезій мілітарно-життєвого календаря «2024 – Світлий і Переможний» засобами німецької мови здійснювався на фонетичному, морфологічному, лексичному, синтаксичному та текстовому мовних рівнях.

На фонетичному рівні найчастіше виникають труднощі з відтворенням власних назв, які зазвичай перекладають способом *транслітерації* або *транскрипції*. Ці труднощі зумовлені великою кількістю підходів до вирішення таких питань, плутаниною внаслідок відсутності в українській мові уніфікованого підходу до відтворення іноземною мовою ономастичних реалій. Поет Володимир Тимчук дбайливо випишує географію і дати створення віршів як місця пам'яті, добірка вміщує велику кількість географічних назв. Перекладач, взявши за основу спосіб транслітерації українського алфавіту за допомогою графем англійського алфавіту, що легко ідентифікуються міжнародною спільнотою (такий підхід взято на основі постанови Кабінету Міністрів України (далі – КМУ) від 27 січня 2010 р. «Про впорядкування транслітерації українського алфавіту латиницею», яка, попри офіційне проголошення її нечинною, не втрачає своєї актуальності), «винайшов» у вказаний спосіб таку уніфікацію (таблиця 1) і досягнув мети – максимально зберіг колорит українських реалій: *Ясіня – Yasinia, Переяслав – Pereiaslav, Барвінкове – Barvinkove, Kholodnyi Yar – Холодний Яр, цвинтар сотниківської січі – Sotnykivska Sich, der Kosakenfriedhof* та інше. Уже після виходу у світ добірки визріло рішення відтворення тринадцятої літери українського алфавіту, літери *ї* – засобу ідентифікації української мови, визнаного символу незламності – графемою *i* також у німецькій мові. Ця тенденція стосується відтворення української більшістю європейських мов.

Автор – майстер творення художнього образу, перекладачеві вдається досягти відтворення образу затихаючого вітру в сонячний день: «*шелепоче сонце по лану рясному <...>*» – звуки [ш], [с] передають шелест вітру, який стихає до завершення рядка, відповідно відтворено німецькою: «*es rauscht die Sonne durch das bunte Feld <...>*» – образність збережено, лексичними також, за допомогою фонетичних засобів *sch, rauscht*, граматичних – порядок слів.

Морфологічний мовний рівень потребує осмисленого перекладу тексту, урахування взаємовідношень граматичних категорій. Між текстом українською та німецькою мовами загалом спостерігаються суттєві відмінності через різні мовні картини світу, граматичні особливості, мовні норми та традиції тощо. Перекладач, за

Таблиця 1

Транслітерація українського алфавіту латиницею (на основі постанови КМУ від 27 січня 2010 р. «Про впорядкування транслітерації українського алфавіту латиницею»)

Український алфавіт	Латиниця	Позиція у слові	Приклади написання українською	Приклади написання латиницею
1	2	3	4	5
Аа	Aa		Авдіївка Андрій	Avdiivka Andrii
Бб	Bb		Барвінкове Борис	Barvinkove Borys
Вв	Vv		Вінниця Володимир	Vinnytsia Volodymyr
Гг	Hh		Гадяч Богдан Згурський ¹	Hadiach Bohdan Zghurskyi
Ґґ	Gg		Ґалаган Ґоргани	Galagan Gorgany
Дд	Dd		Дебальцеве ² Дмитро	Debaltseve Dmytro
Ее	Ee		Енергодар Олег Рівне	Enerhodar Oleh Rivne
Єє	Ye ie	на початку слова в інших позиціях	Єнакієве Гаєвич Короп'є ³	Enakiyev Haievych Koropie
Жж	Zh		Житомир Жанна Жемчужне	Zhytomyr Zhanna Zhemchuzhne
Зз	Zz		Закарпаття Зелінська	Zakarpattia Zelinska
Ии	Yu		Медвин Михайленко	Medvyn Mykhailenko
Іі	Ii		Іванків	Ivankiv
Її	Yi i	на початку слова в інших позиціях	Їжакевич Мар'їнка Чугуїв	Yizhakevych Marinka Chuhuiiv
Йй	Y i	на початку слова в інших позиціях	Йосипівка Олексій	Yosypivka Oleksii
Кк	Kk		Київ Коваленко	Kyiv Kovalenko
Лл	Ll		Лебедин Людмила	Lebedyn Liudmyla
Мм	Mm		Маріуполь Марія	Mariupol Mariia
Нн	Nn		Ніжин Наталія	Nizhyn Nataliia
Оо	Oo		Одеса Ольга	Odesa Olha
Пп	Pp		Полтава Петро	Poltava Petro
Рр	Rr		Решетилівка Ростислав	Reshetylivka Rostyslav
Сс	Ss		Стрий Степан	Stryi Stepan
Тт	Tt		Тернопіль Тетяна	Ternopil Tetiana

¹ Буквосполучення *зг* відтворюється латиницею як *zgh* (наприклад, *Згорани* – *Zghorany*, *Розгон* – *Rozghon*) на відміну від *zh* – відповідника української літери *ж*.

² М'який знак і апостроф латиницею не відтворюються.

³ Див. виноску 2.

Продовження таблиці 1

1	2	3	4	5
Уу	Uu		Ужгород Уляна	Uzhhorod Uliana
Фф	Ff		Фастів Фелікс	Fastiv Feliks
Хх	Kh kh		Харків Христина Волноваха	Kharkiv Khrystyna Volnovakha
Цц	Ts ts		Біла Церква Стеценко	Bila Tserkva Stetsenko
Чч	Ch ch		Чернівці Тимчук	Chernivtsi Tymchuk
Шш	Sh sh		Шостка Коростишів	Shostka Korostyshiv
Щщ	Shch shch		Шеніїв Гоша Гарашук	Shcheniiv Hoshcha Harashchuk
Юю	Yu iu	на початку слова в інших позиціях	Юріївка Юхим Корюківка	Yuriiivka Yukhym Koriukivka
Яя	Ya ia	на початку слова в інших позиціях	Ясіня Яструбенко Костянтин Прип'ять ⁴ Переяслав Коломия	Yasinia Yastrubenko Kostiantyn Prypiat Pereiaslav Kolomyia

допомогою морфолого-категорійних трансформаційних можливостей, досягає відповідного відтворення індивідуального авторського стилю, його ідейного задуму. «Дебальцівська молитва» Володимира Тимчука побудована на контрасті, перекладачеві вдається зберегти цей контраст завдяки категорійним можливостям німецького артикля та категорію числа іменника: «Пів «ес-пе-ге» і «муха» супроти танкових пол!» – “Ein halbes “es-pe-ge” und eine “Fliege” gegen Panzerkompanien!”. Назвою вірша автор визначає його жанр – це звернення до Бога, прохання про допомогу і милість «Господи, зрештою я, як і Ти, в цьому світі – один! // Господи, дай все виправити, дай утишатись в літах!» – “Oh Herr, ich bin allein auf dieser Welt, genau wie Du, also! // Oh Herr, lass mich alles zu Ende bringen, lass mich einfach altern!”. Водночас – це вірш-вигук, вірш-зоїк, вірш-емоція у хвилину відчаю людини на війні, людини, що бачить смерть. Перекладачеві вдається відчувати цей стан і відтворити його за допомогою звертань до Господа, доєднавши до іменника ще вигук “Oh”, зберегти в такий спосіб експресивність оригінального тексту та стиль авторського письма.

Щодо лексико-семантичного рівня – тут із явищ, які спричиняють труднощі для відтворення поетичного тексту іноземною мовою, є *безеквівалентна лексика*. Приклади демонструють позначення, що не мають субстантивованого відповідника в німецькій мові, через те потребують відповідального рішення перекладача: «Господи, <...> недоцілована і недопещений син! <...>» – “Oh Herr, meine geküsste und mein kleiner Sohn! <...>”. За допомогою такого парафрастичного перекладу, уникаючи дослівного відтворення, перекладачеві вдається зберегти й молитовне звертання до Бога, що є водночас і вигук, психологічний стан ліричного героя, коли він чи то смиренно констатує, чи то вигукує у відчаї, у якому вчувається і заклик, мобілізація внутрішніх сил перед боєм, що може стати останнім. Перекладач дослідив і біографію автора на первинній фазі опрацювання тексту мовою оригіналу, звідси й виправдане додавання для досягнення адекватності перекладу фрази «недопещений син» займенника та прикметника – “mein kleiner Sohn”.

Частотне вживання військових термінів потребує знання військової термінології,

⁴ Транслітерація імен і прізвищ осіб і географічних назв здійснюється шляхом відтворення кожної літери латиницею.

пошуку відповідника. За відсутності останнього перекладач не вдається до інших способів відтворення, аніж до транслітерації та вживання авторських приміток, для розкриття значення терміна, як-от у вірші «Побіч третьої»: «З району Новоласпи б'ють вночі по ВОПах // <...> Не «стодвадцятими» – під запис – *er-pe-ge ta de-scha-ka* – // Из кожними «чотири п'ять і нуль» – все ближчою Європа» – “Aus dem Gebiet von Novolaspa wird in der Nacht auf die VOPs zugegriffen // <...> Nicht mit “Hundertzwanzigern” – offiziell – *er-pe-ge und de-scha-ka* – // Mit jeder “Vier, Fünf und Null” rückt Europa näher”. Знаходимо відтворення тексту примітки “*er-pe-ge, RPG – Hand-Granatwerfer, Panzerabwehr*”; “*de-scha-ka, DSchK – überschweres Maschinengewehr von Dehtiariov-Shpahin*”.

Трансформації застосовуються перекладачем і в моменти відмінної в мові оригіналу та в перекладній сполучуваності слів: «<...> ви навіть і не уявляєте, яке диво світу постане після демобілізації <...>» – за різнотипності вираження формального підмета та додатка адекватність перекладу досягається відповідно вживанням підмета “*man*” і трансформацією словосполучення «диво світу» у підрядне речення, дослівно «<...> яким дивом постане світ»: “*man ahnt nicht mal, welches Wunder die Welt // nach der Demobilisierung sein wird*”.

Непрості перекладацькі рішення, проте вони виявились вдалими, спостерігаються у відтворенні слів з особливим сенсовим відтінком, художніх означень – епітетів «пливкий туман» – “*der schwebende Nebel*”, «справжніх жар» – “*das Feuer der Wahren*”, «загрублі серця» – “*verhärtete Herzen*”, «час лихий» – “*harte Zeit*”, метафор «царство ночі» – “*das dunkle Reich*”, персоніфікацій «усе життя цей біль бере побори» – “<...> *solang das Leben diesem Schmerz 'en Tribut entrichtet*”, «скільки вже виплакала за коханими грішна земля» – “*so viel hat die Erde schon um ihre Lieben geweint <...>*” тощо. Інколи відчувається нейтралізація художніх засобів, але вона є виправданою з того погляду, що перекладач має за мету, за максимального збереження образності, відтворити ритмічний малюнок вірша, риму. Нижче – відтворення переважно п'ятистопного ямба з використанням пірихіїв з кільцевим або суміжним римуванням: «Так мало радості в житті –

радій! // Бо це єдине, що врятує серце хворе. // Усе життя цей біль бере побори. // Я пригадав: зачуєш як, втікай у гори, // Які верхівками чіпляють ворох мрій» – “*So wenig Freude gibt's im Leben – doch erfreu dich! // Das ist das einzige, was schwachem Herzen hilft, // Solang das Leben diesem Schmerz 'en Tribut entrichtet. // Ich hab's vergessen: mal in die Berge fliehen // mit einem Haufen von Träumen in den Gipfeln*”.

Афористичну довершеність оригінального твору вдало збережено у відтворенні мовою перекладу завдяки трансформації атрибутів у прислівники та застосування синекдохи: «<...> І будуть, як казав поет, не люди – скелі. // І ти на них стоятимеш високий і веселий» – “<...> *Und Mensch, nach dem Poeten, wird kein Mensch, sondern ein Fels, // wo du darauf hoch und strahlend stehst*”.

Ознакою німецького речення є чітко регламентований порядок слів. Це створює труднощі відтворення тексту оригіналу на синтаксичному рівні, тож перекладач вдається до різних способів відтворення мови оригіналу, як-от дисперсія або розсіяння, розпорошення: «Як він ішов! // Шолом впирався в небо – // Воно хоч мить спочило в час лихий <...>» – “*Wie war sein Gang! // Der Helm ragte empor – // Der Himmel ruhte eine Weile, harte Zeit <...>*”; конвергенції (зближення, сходження компромісів): «Як він стояв! // Броня спирала вітер – // На мить одну охолодив свій шал <...> // Попереду – незвідане зустріти, // Позаду – голос дорогий благав» – “*Welch Widerstand! // Den Wind mit seiner Rüstung aufgehalten. // Für einen Augenblick die Wut gestillt <...> // Vor ihm liegt nun das Unbekannte, // und hinten – eine Stimme, die anfleht*”; заміни: «<...> людське життя настільки коротке, що плід // наливається соком після танення льодовиків // і встигаємо все ж вриватися в землю і стерти // з лиця землі міста <...>» – “<...> *das menschliche Leben ist so kurz, dass die Frucht // mit Saft gefüllt ist, nachdem die Gletscher geschmolzen sind // und doch haben wir noch Zeit, // die Erde einzureißen und ganze Städte auszulöschen <...>*”; додання: «Господи, зрештою я, як і Ти, в цьому світі – один!» – “*Oh Herr, ich bin allein auf dieser Welt, genau wie Du, also!*”.

Ритмомелодійне розмаїття, метафоричність висловлювань, індивідуальний стиль творення строфіки – усе це є ознаками авторського

індивідуального стилю Володимира Тимчука. У рядок він має хист уміщувати думку, що витікає із правдивого джерела почуттів. Це створює справжність, внутрішню правдивість віршованої оповіді, коли читач стає співучасником описуваної дії, відчуває атмосферу моменту. Ці глибинні внутрішньотекстові ознаки є важливими для збереження їх у мові перекладу. В аналізованій збірці перекладачеві вдається зберегти для іноземного читача власне автора: *«Незгоримою купиною поки пам'ять // Барвами всепалення душі плавить // На землі України відкритими рани // Любові так мало було і яскраво // Це видно коли під калини кущами // Ще листя зелене поміж китиць налитих // Ряди з невстановленими іменами // Для когось для Нього живих справді вбитих»* – *“Der unverbrannte Dornbusch // sind die offenen Wunden auf der Erde der Ukraine // wenn die Seelen von dem Gedächtnis in Brandopferfarben geschmolzen werden // Liebe gab es so wenig und das ist an den // Blättern zu sehen, die unter den reifen Früchten // der Schneeballbüsche noch so grün sind // Die Reihen mit unbekanntenen Namen // Von jemand, für Ihn sind sie da, doch tatsächlich getötet”*.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Аналіз особливостей перекладу добірки мілітарно-життєвого календаря, що вміщує поезії військовика, поета, перекладача Володимира Тимчука, «2024-й – Світлий і Переможний» на п'яти мовних рівнях

засвідчив, що на фонетичному рівні труднощі з відтворенням власних назв поставали із причини відсутності уніфікації їх відтворення, що мотивувало перекладача знайти спосіб такої уніфікації, спираючись на попередній досвід філологічних розвідок, і продемонструвати доцільність такого способу відтворення власних назв. Відсутність офіційної уніфікації залишає дане поле відкритим для подальших наукових досліджень. На морфологічному рівні для досягнення адекватності перекладу застосовуються перекладацькі трансформації. Серед труднощів лексико-семантичного рівня – безеквівалентна лексика, термінологія, метафори. На даному мовному рівні перекладач вдається до таких лексико-семантичних прийомів, як дисперсія, конвергенція, заміна та додавання. Доповнення та перефразування іноді візуально змінюють оригінал, проте є виправданими для досягнення адекватності перекладу. На синтаксичному рівні труднощі у відтворенні мовою перекладу виникають через відмінності конструкцій у мовах оригіналу та перекладу, проте перекладач запобігає виникненню граматичної інтерференції. На текстовому рівні перекладачеві вдалося зберегти індивідуальний стиль автора.

Перспективою подальших досліджень є вивчення перекладу як творчого процесу, взаємодії творчої перекладацької діяльності з ідіостилем автора та впливу такої синергії на якість перекладу.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Кучер З., Орлова М., Редчиць Т. Практика перекладу. Німецька мова : навчальний посібник. Вінниця : Нова книга, 2013. 502 с.
2. Кияк Т., Науменко А., Огуй О. Перекладознавство (німецько-український напрям). Чернівці : Видавничий дім «Букрек», 2014. 640 с.
3. Кияк Т. Теорія і практика перекладу (німецька мова) : підручник. Вінниця : Нова книга, 2006. 586 с.
4. Івасюк О. Теорія і практика віршового перекладу (на матеріалі творів Маргот Осборн та їх українських перекладів). Чернівці : Рута, 2015. 159 с.
5. Агєєва-Каркашадзе В. Поетичний переклад як форма інтерпретації тексту. *Нова філологія*. 2021. № 82. С. 9–14. DOI: 10.26661/2414-1135-2021-82-1
6. Тимчук В. 2024-й – Світлий і Переможний. Поезії : Київ, 2024. 15 с.
7. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми : підручник. Полтава : Довкілля-К, 2008. 712 с.

REFERENCES:

1. Kucher, Z.I., Orlova, M.O., & Redchyts, T.V. (2013). *Praktyka perekladu. Nimetska mova* [Translation practice. German language]: navchalnyi posibnyk. Vinnytsia: Nova knyha [in Ukrainian].
2. Kyiak, T.R., Naumenko, A.M., & Ohui, O.D. (2014). *Perekladoznavstvo (nimetsko-ukrainskyi napriam)* [Translation studies (German-Ukrainian)]. Chernivtsi: Vydavnychi dim “Bukrek” [in Ukrainian].

3. Kyiak, T.R. (2006). *Teoriia i praktyka perekladu* [Theory and practice of translation]. Vinnytsia: Nova knyha [in Ukrainian].
4. Ivasiuk, O.Ya. (2015). *Teoriia I praktyka virshovoho perekladu (na materialy tvoriv Marhot Osborn ta yikh ukrain-skykh perekladiv)* [Theory and practice of poetic translation (on the material of Margot Osborne's works and their Ukrainian translations)]. Chernivtsi: Ruta [in Ukrainian].
5. Ahieieva-Karkashadze, V.O. (2021). Poetychnyi pereklad iak forma interpretatsii tekstu [Translation of poetry as a form of text interpretation]. *Nova filolohiia*, (82), 9–14. <https://doi.org/10.26661/2414-1135-2021-82-1> [in Ukrainian].
6. Tymchuk, V.Yu. (2024). *2024 – Svitlyi i Peremozhnyi* [2024 – Bright and Victorious]. Poezii: Kyiv [in Ukrainian].
7. Selivanova, O. O. (2008). *Suchasna linhvistyka: napriamy ta problemy* [Modern linguistics: perspectives and problems]: pidruchnyk. Poltava: Dovkillia-K [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 24.11.2025
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 19.12.2025
Дата публікації (оприлюднення) статті: 30.12.2025